

Dziedātāja profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – dziedātājs.
2. Profesijas kods – 2652 20.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– dziedātājs patstāvīgi vai kora vai ansambļa sastāvā iestudē un publiski atskaņo vokālos, vokāli instrumentālos un vokāli simfoniskos darbus, izvērtē atskaņojuma sniegumu un izdara korekcijas skaņdarba interpretācijā; sastāda repertuāru un koncerta programmas; piedalās vokālās mākslas attīstības procesos; īsteno mūzikas, kultūras un izglītības nozares projektus.

Dziedātājs strādā kultūras vai izglītības institūcijās, profesionālos muzikālos kolektīvos vai kā pašnodarbināta persona, vai individuālais komersants.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja plānot un organizēt savu radošo darbu.
2. Spēja patstāvīgi izvēlēties mērķauditorijai atbilstošu repertuāru, pielietojot mūzikas vēstures, teorijas un literatūras zināšanas.
3. Spēja sastādīt koncerta programmu, balstoties uz koncerta programmas muzikālo dramaturģiju un dinamiku.
4. Spēja lasīt, izprast un atskaņot skaņdarbus, sekojot autora un redaktora norādījumiem un pielietojot mūzikas izteiksmes līdzekļus.
5. Spēja veikt savu un citu izpildītāju skaņdarba interpretācijas izvērtējumu.

6. Spēja novērtēt koncertu norises vietu, balstoties uz telpas akustiskajām īpašībām un ņemot vērā koncerta dalībnieku sastāvu un repertuāru.

7. Spēja ievērot skatuves kultūru publiskā priekšnesuma laikā.

8. Spēja patstāvīgi, kā arī diriģenta, režisora vai mākslinieciskā kolektīva vadītāja vadībā, sagatavot un īstenot dažādus mūzikas, kultūras un izglītības nozares projektus un koncertus.

9. Spēja piemērot atbilstošas kustības, grimu, vokālo tehniku un izvēlēties atbilstošu tērpu sava mākslinieciskā tēla radīšanai.

10. Spēja, izmantojot dažādus tehniskos paņēmienus un precīzi apgūstot nošu tekstu, patstāvīgi attīstīt balss mākslinieciskās izteiksmes un tehniskās prasmes.

11. Spēja nodrošināt balss pareizu un veselīgu lietošanu, izmantojot tās vokālo tehniku.

12. Spēja pārvaldīt klavierspēli un izmatot to, apgūstot nepieciešamo vokālo repertuāru.

13. Spēja uzņemties atbildību par kvalitatīvu profesionālo darbību.

14. Spēja izvēlēties un izmantot piemērotākās tehnoloģijas un informācijas avotus savu profesionālo pienākumu veikšanai.

15. Spēja iegūt informāciju par novitātēm vokālajā mākslas nozarē.

16. Spēja strādāt patstāvīgi un komandā.

17. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā profesionālās saziņas līmenī.

18. Spēja lietot profesionālo mūzikas terminoloģiju valsts valodā un itāļu valodā.

19. Spēja pašizglītoties un pilnveidot profesionālās kompetences.

20. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas normas.

21. Spēja izprast un ievērot darba aizsardzības un vides aizsardzības prasības.

22. Spēja pārzināt ar autortiesībām saistītos normatīvos aktus un ievērot autortiesības.

23. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

4. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Organizēt, plānot un īstenot savu radošo darbu.

2. Izvēlēties savai balsij atbilstošu repertuāru.

3. Izvēlēties nošu materiālu koncerta programmai.

4. Izveidot un atskaņot savai balsij atbilstošu koncerta programmu.

5. Ievērot skatuves kultūru.

6. Lasīt un izprast skaņdarbus.

7. Izprast skaņdarba autora un redaktora dotos norādījumus.

8. Novērtēt koncertnorises vietu.

9. Patstāvīgi un diriģenta, režisora, horeogrāfa un koncertmeistara vadībā apgūt vokālo programmu.

10. Īstenot mūzikas, kultūras un izglītības nozares projektus.

11. Izvērtēt savu sniegumu un citu izpildītāju interpretācijas.

12. Pārvaldīt klavierspēli.

13. Precīzi apgūt nošu tekstu.

14. Attīstīt savu balss aparātu.

15. Nodrošināt pareizu un veselīgu balss lietošanu.

16. Uzstāties solo koncertā vai vokālu kolektīvu sastāvā.

17. Radīt savu māksliniecisko tēlu, izmantojot atbilstošas kustības, grimu, tērpu un vokālo tehniku.

18. Atbildēt par savas profesionālās darbības kvalitāti.

19. Iegūt informāciju par novitātēm vokālajā mākslas nozarē.
20. Veikt darbu pastāvīgi.
21. Strādāt komandā.
22. Pārvaldīt valsts valodu.
23. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.
24. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un itāļu valodā.
25. Pilnveidot savu profesionālo kvalifikāciju.
26. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus.
27. Ievērot darba aizsardzības un ugunsdrošības prasības.
28. Veikt pirmās palīdzības pasākumus nelaimes gadījumos.
29. Ievērot vides aizsardzības prasības.
30. Lietot informācijas tehnoloģijas un biroja tehniku.
31. Pārzināt un ievērot autortiesības un ar tām saistītos normatīvos aktus.
32. Ievērot darba tiesisko attiecību prasības.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
  - 1.1. kultūras vēstures pamati;
  - 1.2. mūzikas forma;
  - 1.3. mūsdienu mūzikas industrijas pamati;
  - 1.4. jaunākās interpretācijas un interpreti vokālajā mūzikā;
  - 1.5. ansambļu repertuārs;
  - 1.6. klavierspēle;
  - 1.7. grāmatvedības pamati;
  - 1.8. dokumentu pārvaldības pamati;
  - 1.9. komercdarbības pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. savam balss tipam atbilstīgs pamatrepertuārs;
- 2.2. mūzikas stilu un žanru raksturīgākās pazīmes, īpatnības un atšķirības;
- 2.3. koncerta dramaturģija;
- 2.4. balss aparāta higiēna;
- 2.5. balss aparāta uzbūve;
- 2.6. balss nostādīšanas metodika;
- 2.7. veselības aizsardzība un profesionālās slimības;
- 2.8. projekta vadība;
- 2.9. profesionālie termini valsts valodā un itāļu valodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. akadēmiskā dziedāšana;
- 3.2. pasaules mūzikas vēsture un literatūra;
- 3.3. skatuves runa;
- 3.4. skatuves kustības;
- 3.5. skatuves kultūra;
- 3.6. mākslinieciskie izteiksmes līdzekļi un to pielietojums;
- 3.7. mūzikas teorija;
- 3.8. harmonija un polifonija;
- 3.9. datu bāzes un informācijas ieguves veidi;
- 3.10. vokālās mūzikas vēsture;
- 3.11. Latvijas mūzikas vēsture;
- 3.12. Latvijas klasiskā vokālā mūzika;
- 3.13. solo un ansambļa dziedāšanas īpatnības;
- 3.14. klavierspēle;
- 3.15. mākslinieciskā tēla radīšanas paņēmieni;
- 3.16. mūzikas psiholoģijas pamati;
- 3.17. saskarsmes psiholoģija;
- 3.18. profesionālās un vispārējās ētikas principi;
- 3.19. darba aizsardzība (ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumi, darbavietas ergonomika, pirmā palīdzība);
- 3.20. vides aizsardzības pamatprincipi un prasības;
- 3.21. valsts valoda;
- 3.22. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;
- 3.23. informācijas tehnoloģijas;
- 3.24. darba tiesisko attiecību normas;
- 3.25. informācijas sistematizācija;
- 3.26. estētika;
- 3.27. autortiesības un nozares normatīvie akti.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Patstāvīga repertuāra sagatavošana	1.1. izvēlēties mērķauditorijai atbilstošu mūzikas priekšnesuma programmu; 1.2. izmantot pasaules un Latvijas mūzikas vēstures un literatūras teorētiskās un praktiskās zināšanas programmas izveidē; 1.3. iegūt informāciju par izvēlēto repertuāru; 1.4. izmantot mūzikas teorijas zināšanas un sagatavot izvēlēto skaņdarbu nošu materiālu; 1.5. iestudēt sagatavoto repertuāru; 1.6. atskaņot sagatavoto repertuāru, ievērojot skatuves kultūru; 1.7. analizēt un novērtēt koncerta kvalitāti.
2. Balss tehnisko un māksliniecisko prasmju attīstīšana	2.1. orientēties balss tehnikas attīstībā; 2.2. apgūt dažādus dziedāšanas tehniskos paņēmienus; 2.3. patstāvīgi apgūt nošu materiālu; 2.4. ievērot pareizu vingrināšanās secību.
3. Balss higiēnas uzturēšana	3.1. ievērot balss higiēnas prasības; 3.2. ievērot balss lietošanas prasības; 3.3. izprast balss aparāta anatomiskās uzbūves principus un īpatnības.
4. Dziedātāja profesionālās darbības nodrošināšana	4.1. īstenot mūzikas, kultūras un izglītības nozares projektus; 4.2. pārvaldīt klavierspēli; 4.3. pārvaldīt valsts valodu un vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī, ietverot mūzikas terminoloģiju valsts valodā un itāļu valodā; 4.4. lietot informācijas tehnoloģijas un biroja tehniku; 4.5. ievērot profesionālās darba ētikas normas; 4.6. pārzināt autortiesības un ievērot ar tām saistītos nozares normatīvos aktus.
5. Profesionālās kvalifikācijas pilnveidošana	5.1. izmantot tālākizglītības iespējas savas kvalifikācijas celšanā; 5.2. turpināt profesionālo pilnveidi augstākās izglītības iestādēs; 5.3. sekot līdzi jaunākajiem notikumiem un sasniegumiem savā specialitātē.

6. Darba tiesisko attiecību, darba un vides aizsardzības prasību ievērošana	6.1. ievērot darba tiesisko attiecību prasības; 6.2. ievērot darba aizsardzības un ugunsdrošības prasības; 6.3. veikt pirmās palīdzības pasākumus nelaimes gadījumos; 6.4. ievērot vides aizsardzības prasības.
---	--

Dziedātāja profesijas standarta izstrādes darba grupa:

Agnese Miltiņa –	E.Smiļģa muzeja direktore;
Egīls Šēfers –	Mūziķis, klarnetists;
Antra Jankava –	Jāzeps Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Vokālās katedras pieaicinātā docētāja;
Rihards Zaļupe –	Jāzeps Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Pūšaminstrumentu katedras pieaicinātais docētājs;
Aira Birziņa –	Jāzeps Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Diriģēšanas katedras docente, Rīgas Doma kora skolas pedagogs;
Jānis Retenais –	Jāzeps Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Pūšaminstrumentu katedras vadītājs;
Kristīne Adamaite –	Ērģelniece;
Aivars Cepītis –	Valmieras mūzikas skolas direktors;
Dzintars Jurgelaitis –	Jāzeps Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Pūšaminstrumentu katedras pieaicinātais docētājs;
Jurijs Rižovs –	Jāzeps Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Klavieru katedras docents;
Gunta Boža –	Jāzeps Mediņa Rīgas mūzikas vidusskolas pedagogs;
Kristīne Ojala –	Jūrmalas mūzikas vidusskolas pedagogs;
Arigo Štrāls –	Jāzeps Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Stīgu instrumentu katedras asociētais profesors;
Jūlija Jonāne –	Rīgas Doma kora skolas pedagogs;
Ināra Bārzdiņa –	Jāzeps Mediņa Rīgas mūzikas vidusskolas pedagogs;
Indriķis Veitners –	Jāzeps Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Džeza mūzikas katedras vadītājs;
Ingrīda Vilkārese –	Latvijas Republikas Kultūras ministrija, vecākā referente.

Dziedātāja profesijas standarta eksperti:

Uldis Lielpēteris –	Latvijas Republikas Kultūras ministrijas valsts sekretāra p.i.;
---------------------	---

Māris Ošlejs – Valsts SIA "Valsts Akadēmiskais koris Latvija",
valdes loceklis;
Ilze Paidere-Staķe – Valsts SIA "Latvijas Nacionālais simfoniskais
orķestris", valdes locekle.